

‘ให้รู้จักสภาวะธรรม’

เทศน์ที่ สถานปฏิบัติธรรมป่าวิเวกสิกขาราม อ.พล จ.ขอนแก่น

พระอาจารย์วิชัย กัมมสุทโธ ๒๔ มีนาคม ๒๕๕๒ เช้า

เมื่อวานนี้เขาบอกโยมแม่ป่วย แกล้มก็เลยบอกโทรไปหาน้องสาวคูชิ เขาว่าซา
แขนขาอ่อนแรง เลยให้โทรไปหาน้องสาว พาไปหาหมอที่ศรีนครินทร์ พอสายๆ
หนังสือนิมนต์ไปออسترเลียจากรักพงศ์ก็มา แล้วก็ตอนที่เขาก็ตัดต่อกันได้ ก็เลยพา
ไปหาหมอที่โรงพยาบาลศรีนครินทร์ เราก็ออโอกาสไปเซ็นชื่อด้วย ไปเสนอเจ้าคณะ
จังหวัดรอหนังสือนี้อยู่ เลขานุการเจ้าคณะอำเภอบอกว่า ต้องมีหนังสือนิมนต์ มีเอกสาร
ครบท่านจึงจะยอมเซ็นให้ พอได้หนังสือเมื่อวานนี้ก็ไปเลย เขาบอกให้ไปตอนเย็นๆ
หน่อยนะ ท่านมีกิจนิมนต์เยอะ บางทีจะไม่เจอ ก็เลยไป รอเขาหมอตระจะไรก็ยังไม่
เรียบร้อย สี่โมงครึ่งก็เลยไป บ่าย ๔ โมงครึ่ง ไปท่านก็กำลังชี้ให้พระลูกวัด วาง
กระดานอย่างนั้นทำตรงนี้อยู่ ไปก็อยู่หน้าวัดเลย ก็เลยไปจอด เข้าไปหาท่าน ท่านก็ถาม
ว่า มาทำไม ก็บอกมาขออนุญาตเดินทางไปต่างประเทศ ท่านก็เลยมา มา ท่านก็เดินไป
ยืนอยู่ พาไปอยู่ข้างแถวนั้นนะ โต๊ะอยู่แถวนั้นนะ เซ็นอยู่แถวนั้นเลย ไม่ได้เซ็นที่กุฎิ
สำนักงานเลยเซ็นอยู่ตรงนั้น ไม่คู่ด้วยเอกสารสักอย่าง ไม่คู่สักแผ่น เซ็นชื่ออย่างเดียว
เลย เห็นสมควรได้รับการพิจารณาอนุเคราะห์ตามกุศลเจตนา นี้เขียนออกมาอย่างนี้เลย
ไม่ได้ดูใบนิมนต์ด้วยนะ นี้เลขาท่านบอกว่า ท่านจะต้องดูเอกสารครบก่อนถึงเซ็นให้
แต่ไปจริงๆแล้วไม่คู่สักอย่าง เซ็นง่ายอยู่แถวนั้นเลย นี้เขาเรียกสภาวะธรรม ที่อาจารย์
ม.พ.ค.ใช้ใหม่หรืออาจารย์ที่ไหน เพื่อนอาจารย์จินตนา ทำบุญให้พ่อ ทำบุญนะ (ใช้)
อ้อ อันนั้นนะที่นิมนต์เจ้าคณะจังหวัด เจ้าคณะอำเภอพล รองเจ้าคณะอำเภอเวียงใหญ่
เจ้าคณะอำเภอชนบท เจ้าคณะอำเภอชุมแพ แล้วก็เจ้าอาวาสอะไรไม่รู้ตรงนี้ แล้วเราอีก
รูปหนึ่งเป็น ๗ ก็ไปเจอท่าน รู้จักหน้าตาท่านวันนั้น นี้เขาเรียกเป็นสภาวะธรรมที่จะให้
ก็ไปเห็นไปรู้จักท่านก่อนแล้ว ในวันทำสวดมนต์เมื่อเดือนที่แล้ว เมื่อวานไปไม่คู่
เอกสารเลย ไม่คู่สักอย่าง มาเปิดแล้วก็เซ็นเลย นี้เขาเรียกสภาวะธรรมรอเลย ปากกา
ท่านเตรียมไว้อยู่ในอังสะท่านเรียบร้อยแล้ว ใส่แต่อังสะนะ นี้เขาเรียกสภาวะธรรม จึงมา
พิจารณา ดูที่แรกจะให้ทางหลวงพื้นพาเซ้น สังกัดทางชลบุรีต้องวิ่งไปเยอะเยอะ มาที่นี้
จะง่ายกว่า แล้วเราก็ออยู่ทางนี้ด้วย ก็เลยไปปรึกษาท่านเจ้าคณะอำเภอ เจ้าอาวาสวัดมิ่ง

เมืองฯ ขอมาสั่งกัดท่านได้ไหม ท่านได้มาเลย ท่านเมตตาคอยสนับสนุนอยู่ ก็เลยมา
ย้ายสังกัดมาท่านก็เซ็นชื่อให้ในฐานะเจ้าอาวาสเจ้าคณะอำเภอ เลขฯท่านก็เอาไปให้เจ้า
คณะตำบลเซ็นเลย เรายังไม่รู้จักหน้าตาเจ้าคณะตำบลเมืองพลเลย วัดศรีบุญเรือนหรือ
อย่างไร อยู่ตรงไหนก็ไม่รู้ ไม่รู้ว่าเซ็นได้อย่างไรก็ไม่รู้ เขาไปเซ็นให้เรียบร้อยเลยวัน
นั้น เราไม่รู้เรื่องเรานึกว่าเราต้องไปเอง เลขฯท่านจัดการให้หมด นี่เขาเรียกสภาวรรณ
มันมารับกันพอดี ถ้าเราทิ้งจังหวัดบึงมันจะไม่พอดีเลย นี่หนังสือนิมนต์มาพอดีเลย
วันนี้จะต้องไปส่ง EMS เลย ให้ไปถึงโยมที่กรุงเทพฯเขาจะไปเดินต่อเจ้าคณะภาค แล้ว
จะไปเสนอ ศ.ต.ภ. คณะกรรมการควบคุมพระภิกษุสามเณรที่จะเดินทางไปต่างประเทศ
ซึ่งเป็นมหาเถรสมาคมตั้งเอาไว้ ซึ่งพระที่จะไปจะต้องขออนุญาตหมด ถ้าพระยังไม่ถึง
๕ พรรษาจะไปยากหน่อย นี่มันเรื่องต่อกรรมวินัย เพราะนั่นเขาควบคุมโดยการตกลง
กับกระทรวงการต่างประเทศ ถ้า ศ.ต.ภ.ไม่อนุมัติ เราไปขอทำพาสปอร์ต
(passport)ไม่ได้ กระทรวงการต่างประเทศเขาจะปฏิเสธทันที เขาต้องอนุมัติก่อน
เดี๋ยวนี้เขาก็รู้ง่ายๆอนุมัติ เขาก็กดเข้าคอมพิวเตอร์เดี๋ยวนี้ สมัยก่อน มันต้องมีหนังสือ
แจ้งกันไปแจ้งกันมานาน เดี๋ยวนี้ถ้าลงคอมพิวเตอร์บับเขาก็กดเข้าไปดู ถ้ามีรายชื่อเรา
ถูกต้องบับ เขาก็ออกหนังสือเดินทางให้ เหมือนเจ้าคณะอำเภอบอกว่า ไปทำที่ขอนแก่น
ได้ไม่ต้องไปถึงกรุงเทพฯเดี๋ยวนี้ หลังศาลากลางมั่งไซ้ใหม่ นี่จึงพูดให้ฟังนี่คือ
สภาวรรณ เราต้องอ่านวิถีมันออก มันมาบับ มันเป็นสภาวะที่ต้องเดินทางไปดู โยมก็
ความดันโลหิตสูงกว่าจะควบคุมไม่ดี เส้นเลือดในสมองตีบ เป็นอัมพฤกษ์ข้างขวาเริ่ม
ชัดขึ้น เขาก็นอนดูอาการก่อน เพราะว่ามันยังไม่คงที่ พออายุมากแล้วนี่ก็ต้องเจ็บ เดินก็
ไม่ได้แล้วนี่ เพราะฉะนั้นนี่ อันนี้ก็ป็นกรรมอันหนึ่งที่เรามาพิจารณา พระพุทธเจ้า
จึงตรัสไว้ก่อนที่ท่านจะออกบวช ท่านมาพิจารณา คนเรามัวเมาในวัย คิดว่าตัวเองจะไม่
แก่ มัวเมาในวัย อายุ ๔๐ จะสี่สิบแล้วยัง ยังทำเป็นเด็กอายุ ๕ -๖ ขวบ นี่เขาเรียกมัวเมา
ในวัย อันนี้ก็ผิด เป็นความเห็นที่ผิดไม่ตรง ความเห็นที่ไม่ตรง ไม่ใช่ทฤษฎีชุกกัมม์ เห็น
ไม่ตรงตามสภาวรรณตรงนั้น อายุ ๔๐ นี่ถ้ามีสามีก็มีลูกโตเท่าหนูแล้วนะ หนูอายุ
เท่าไร (ก๊าวอายุ๑๘) เอ้อ ๑๘ โกลั้เคียงเลยละถ้าแต่ง สมัยก่อนเขาแต่งงานเมื่ออายุสิบ
กว่าปี เป็นแม่คนแล้ว ต้องหาเลี้ยงลูกแล้ว แต่ยังทำตัวเป็นเด็ก ๕-๖ ขวบมันก็ผิด
สภาวรรณ นี่เขาเรียกว่าอะไร มัวเมาในวัย ก็คือความประมาทนั่นเอง ทำความเห็นไม่
ตรง ตั้งตนไม่ชอบ นี่นี่ลักษณะให้รู้จักเอาไว้ เหมือนสภาวรรณนี้พอหนังสือมาบับ

เราก็เดินเรื่องต่อเลย รักพงศ์ถามเราจะไปอย่างไร จะให้คุณทวีพลส่งลูกน้องมารับไหม
อะไรอย่างไร เราบอกรอดูก่อนยังไม่รู้จะไปอย่างไร ถึงเวลามีเหตุปัจจัยปั๊บก็ไปเลย
แล้วหนังสือมาพอดีกันเลย เราก็รีบไปดำเนินการทำทันทีซึ่งง่าย ๆ แล้วก็รออยู่นี่หน้า
โบสถ์เลย รถเข้าไปปั๊บก็จอด ปากกาก็ไว้อยู่ในอังสะท่านเรียบร้อย ปากกาท่าน เหมือน
เตรียมเซ็นไว้หมดเลยเตรียมรอรับเลย แล้วไม่ดูเอกสารไม่ขออะไรสักอย่าง ถามว่ามา
อะไร แล่นั่นก็บอกท่านปั๊บ ท่านก็มาท่านก็เซ็นเลย ท่านบอก เซ็นตรงไหนก็เซ็นไปเลย
ท่านว่า นี่ดูสิทธิภาวะธรรม ตรงกันข้ามกับเลขฯบอกเลย เลขฯบอก ท่านจะต้องดู
หนังสือนิมนต์ดูอะไรท่านค่อยเซ็นให้ อันนี้ไม่เหมือนตรงนั้นเลย ไม่ได้ผ่านเลขฯเจ้า
คณะจังหวัดด้วย ไปท่านเซ็นให้ง่ายๆเลย ไม่พูดอะไรไม่อะไรมาก หนังสือหนังสือ
อะไรไม่ดูสักอย่าง ดูแต่ช่องที่จะเซ็น ให้ความเห็นแล้วก็เซ็นชื่อนะ นี่เขาเรียก
สภาวธรรม มันพอดีพอเหมาะกันตลอด นั่นล่ะให้ตรงตามสภาวธรรม มันมาปั๊บเราก็
ต้องไปเซ็นมัน สภาวะมันให้เซ็นวันนี้ เมื่อวานนี้ ไม่ใช่เราอายุจะ ๔๐ แล้วยังทำตัวเป็น
เด็ก ๕ - ๖ ขวบ นั่นก็แสดงว่าสภาวธรรมมันไม่ตรง มันก็เป็นความหลงอันหนึ่ง ใครก็
ตามฉันพูดให้เป็นตัวอย่างเฉยๆ ใครก็ตามถ้าไม่รู้สภาวธรรมตรงนี้ ไม่ทำวางตัวเองให้
เหมาะสมต่อเหตุปัจจัยตรงนี้ ต่อสภาวธรรมแต่ละลักษณะ นั่นคือตัวโมหะ คืออวิชชา
นั่นเอง ให้รู้จักเอาไว้ซะ เป็นการทำความเห็นไม่ตรง ตั้งตนไม่ชอบ ก็คือเดินสมุทัย
นั่นเองพูดง่ายๆ ไม่ได้เดินมรรค ๘ มรรค ๘ ขึ้นต้นด้วยสัมมาทิฐิ สัมมาสังกัปปะ เมื่อ
เห็นชอบแล้ว เห็นชอบแต่ละสภาวะแต่ละอย่างแต่ละขณะตรงนั้น ก็จะมีความคิด คือ
ความดำรินั่นเอง ออกมาถูกต้องชอบ นั่นนะจึงเป็นมรรค เดินเป็นมรรคา เป็นทางเดิน
นี่อันนี้เป็นมโนกรรม ปัญญาตัวนี้เป็นมโนกรรม เป็นนามธรรม แต่จะออกในวจีกรรม
กายกรรมคืออะไร คือสัมมาวาจา วจีกรรม สัมมากัมมันตะ สัมมาอาชีวะ นี่เป็น
กายกรรม สัมมาวายามะ สัมมาสติ สัมมาสมาธิ อันนี้มันเป็นทั้งมโนกรรมกับกายกรรม
วจีกรรมอยู่ มันออกทางกายกรรมวจีกรรมอยู่ เพราะฉะนั้นนี่ให้รู้จักเอาไว้ ให้รู้จัก
สภาวธรรมให้มันเหมาะสม เพราะฉะนั้นนี่ นี่ละมัวเมาในวัย คิดว่าตัวเองจะไม่แก่ มัว
เมาในความไม่มีโรค คิดว่าตัวเองจะไม่ป่วย พอถึงเวลาป่วยแล้วเป็นอย่างไร มัวเมาใน
ชีวิต คิดว่าตัวเองจะไม่ตาย นี่คือการประมาท ถ้าเราเห็นอย่างนี้ก็น้อมมาสอนตัวเอง
น่าสลดสังเวช คนเราเกิดมาแล้วมีใครต้องการความแก่ความเจ็บความตาย ไม่มีใคร
ต้องการหรอก แต่หนีไม่พ้น ที่หนีไม่พ้นนั่นล่ะคือความจริงคือสังขาร เพราะฉะนั้น

เมื่อเราหนีไม่พ้น ต้องหันมาขบคิดพิจารณา เลยกต้องลดความประมาทลง จึงเป็นผู้ไม่ประมาท เตรียมตัวที่จะแก่ เตรียมตัวที่จะเจ็บ เตรียมตัวที่จะตาย ตายแล้วได้อะไรไป ก็ต้องพิจารณาอีก ตายไปแล้วไม่ได้อะไร นอกจากบุญและบาปติดตัวไป แต่พระอรหันต์เจ้าบุญบาปก็ไม่เอาด้วย ไม่ได้อะไรสักอย่าง ทำทิ้งไว้ให้โลกหมด เข้าใจไหมบุญบาปท่านก็ไม่เอานะ ไม่ได้บุญไม่ได้บาปด้วยนะ เพราะท่านไม่เอาสักอย่าง ทิ้งไว้ให้โลกหมด นี่ท่านหมดความเป็นตัวตนหมดแล้ว ท่านไม่เอาอะไรสักอย่าง เพราะฉะนั้นมันเป็นสภาวะธรรม ที่เราต้องน้อมมาเตือนตัวเองมาสอนตัวเองจะได้ไม่ประมาท เมื่อเรารู้ว่าเราต้องแก่ต้องเจ็บต้องตายเราก็ต้องเตรียมตัว ขณะปัจจุบันนี้เราจะทำอะไร ขณะปัจจุบันนี้จะทำอะไร ก็ต้องวางตัวเองให้ถูกต้อง ทำความเห็นให้ถูกต้อง นี่ให้เห็นให้ถูกต้อง ฉะนั้นจึงบอกพูดโดยย่อก็เลย ทำประโยชน์ให้เกิดอย่าทำโทษ ไม่ว่าจะพูดจะคิดจะทำ ให้ทำแต่ประโยชน์อย่าทำโทษ อะไรเป็นโทษ อะไรเป็นการขัดข้องขุ่นเคืองซึ่งกันและกัน ให้ลดลงซะ มันเป็นโทษ อย่าทำ เพราะทำไปสุดท้ายก็ต้องแก่ต้องเจ็บต้องตายแล้วได้อะไร ก็ได้แต่โทษติดตัวติดใจไปนั่นเอง นี่เพราะฉะนั้น แล้วเราจะอาศัยอะไรเป็นที่พึ่ง พระพุทธเจ้าจึงบอก “จงมีตนเป็นที่พึ่ง จงมีตนเป็นที่เกาะ” พึ่งกายเวทนาจิตธรรมวิชัย มั่น วิชัยที่กายเวทนาจิตธรรม ไม่ออกไปข้างนอก เมื่อวิชัยมั่นก็มีตนเป็นที่พึ่งตนเป็นที่เกาะ คือสติสัมปชัญญะปัญญาเกาะอยู่ที่กายเวทนาจิตธรรมนั่นเอง วิชัยเมื่อเห็นแจ้งมั่นแล้ว ก็มีธรรมเป็นที่พึ่งมีธรรมเป็นที่เกาะ ไม่มีสิ่งอื่นเป็นที่พึ่ง จิตนั้นก็เป็จิตที่เป็นอิสระ นี่ให้รู้จักเอาไว้ นั่นต้องเตรียมตัวเตรียมใจ เพราะนั่นอะไรต่างๆความเห็นผิดต้องลด ทัศนียานะต้องลด ต้องเป็นคนว่าง่ายสอนง่ายอ่อนน้อมถ่อมตน คิดถึงประโยชน์ไปคิดแต่เรื่องโทษ คนนั้นเป็นอย่างนั้น คนนี้เป็นอย่างนี้ นี่คนโง่ที่สุด เพราะอะไรรู้ไหม แล้วคนถ้าคุณตัวเองนะ คุณจิตตัวเอง คิดคนนั้นเป็นอย่างนั้น คนนี้เป็นอย่างนี้ ข้างในร้อนแล้วนะ ร้อนไหม ร้อนไหม ร้อนนั้นโทษเกิดไหม ใครทำให้โทษเกิด ก็ตัวคิดนึกนะ ตัวคิดนึกมาจากอะไร ก็มาจากความเห็นผิดใจใหม่ ไม่เห็นตรงตามความเป็นจริง ไม่ตั้งตนไว้ชอบ ไม่ทำความเห็นให้ตรง นั่นละคือกรรม ประมาทแล้วนะ ไม่เห็นว่าเราจะต้องแก่ต้องเจ็บต้องตาย นี่คือประมาทแล้ว ประมาทใหม่ หือ ประมาทใหม่นั่นนะให้คิดดูซิ ถ้าคนคุณจิตเจ้าของจะรู้เลย ถ้าเราคิดแบบนี้มันทุกข์แล้ว ไปคิดทำไม เอ้าจริงไหม แล้วจะไปโทษคนนั้นคนนี่ทำให้ฉันทุกข์ นี่ผิดหมดเลยนะ ยิ่งผิดออกไปอีก ก็ตัวคิดนั้นละมันทำให้ทุกข์ ตัวคิดมาจากไหน เขาจึงบอก อวิชชาทำให้เกิดสังขาร

สังขารคือคิดนึกนั่นเอง อวิชชาทำให้เกิดสังขาร อวิชชาคือตัวอะไร ก็ตัวความเห็นผิด
นั่นเอง เห็นไม่ตรงตามความเป็นจริง ทำความเห็นไม่ตรงตั้งตนไม่ชอบนั่นเอง ก็เป็น
อวิชชานั้นเอง พออวิชชาทำให้เกิดสังขาร สังขารตัวนี้คือคิดผิดใจ อวิชชาตัวนี้ทำให้คิด
ผิดใจ พอคิดผิดจะรู้ได้ใจว่าตัวเองคิดผิด มันจะร้อนกลางอกนะ ร้อนกลางอกแล้วยังไม่
พอที่มันจะขึ้นหัว มันจะปวดหัวนะ ปวดหัวแล้วมันไม่พอ เต็มมันจะปวดท้อง
กระเพาะ ปวดกระเพาะไม่พอเต็มมันจะหายใจเร็วๆ พอหายใจเร็วๆไม่พอมันมือเท้าจับ
เกร็งไป บางคนก็วิ่งเวียนไม่รู้ตัวไป นี่มันเป็น เขาเรียกโรคอิสตีเรีย อิสตีเรียเราเข้าใจว่า
โรครานผู้ชาย ไม่ใช่ นะ อิสตีเรียนี้หมายถึงถ้ามีใครเห็นอยู่บ๊อบนี่มันจะเป็นอาการ บางที
จะนี้เป็นลมไม่รู้ตัว จริงๆไม่ได้เป็นโรคอะไร ถ้าไม่มีคนอยู่ก็เหมือนว่าไม่เป็น มันโรค
ของจิตส่วนๆที่ออกทางกายนี้ เดี่ยวบางทีก็ท้องผูกท้องเสียอยู่นั่นนะ เพราะอะไร เพราะ
ไอ้ตัวคิดนึกทั้งนั้นเลยนี่มันออกกาย นี่ละความเห็นผิด ตั้งตนไว้ผิด ไม่ทำความเห็นให้
ตรง ผลมันเลยเป็นมหาศาลนะ พอเป็นอย่างนี้บ๊อบมันก็ห่าง ห่างจากการเห็นถึงจิตตั้ง
ประภัสสะรัง จิตเดิมแท้เป็นประภัสสร ไม่เห็นแล้ว ห่างไปเรื่อยๆ แล้วก็ห่างความว่าง
ไปเรื่อยๆ เพราะอะไร เพราะความเห็นผิดนั่นเอง ความเห็นไม่ตรงนั่นเอง ไม่ตรงต่อ
สภาวะธรรมต่อความจริงของสิ่งนั้นๆ เพราะฉะนั้นนี่ให้เข้าใจแล้วให้พยายามพินิจ
พิจารณา เตือนสติเตือนตัวเอง จึงเรียกว่า อัตตะนา โจทะยัตตานัง คนเตือนตน ตนต้อง
เตือนตนนะ ไม่ใช่คนอื่นมาเตือนเรานะ เราต้องเตือนตัวเอง เมื่อเราเตือนตัวเอง เราก็
ต้องรู้จักฟังธรรมทุกเมื่อ ไม่ว่าจะรูปสกลินเสียงโผฏฐัพพะธรรมารมณ์ สัมผัสตาหูจมูก
ลิ้นกายใจ เขาแสดงธรรมให้เราเห็นอยู่ตลอดเวลา ผู้มีปัญญาถ้าเอาแต่ประโยชน์ไม่เอา
โทษ ก็จะเห็นความจริง เห็นสังขารที่เขาแสดงให้เห็นอยู่ตลอดเวลา ทุกขณะของจิต
นะ เพราะฉะนั้นพระพุทธเจ้าจึงบอก “สุสสุสัง ละภะเต ปัญญัง อัมปะมัตโต วิจักขะโณ”
นี่ไง อัมปะมัตโตคือผู้ไม่ประมาท การฟังด้วยดีพินิจพิจารณา วิจัยนั่นเอง วิจักคือวิจัย
ขโณก็คือวิจัยลักษณะแต่ละอย่าง วิจัยแต่ละขณะแห่งจิต นี้ยอมได้ปัญญา ได้เห็นความ
จริงของสิ่งนั้นนั่นเอง นี่พุทธพจน์ตรัสไว้แล้ว เพราะนั้นทุกอย่างเขาแสดงธรรมให้เรา
ฟังอยู่ตลอด ทางตาหูจมูกลิ้นกายใจ ทีนี้ถ้าเราฟังด้วยดี ฟังทางตาหูจมูกลิ้นกายใจ ฟัง
ด้วยดีฟังฟังด้วยสติ ฟังด้วยสมาธิ ฟังด้วยปัญญา คือความเห็นที่ถูกต้องตั้งตนไว้ชอบ
แล้วก็เธอจะเห็นสิ่งนั้น วิจัยสิ่งนั้นแต่ละขณะ แต่ละขณะ ว่ามันคืออะไร จะเห็นความ
จริงของสิ่งนั้น นั่นคือได้ปัญญา เมื่อได้ปัญญาก็เพื่ออะไร เพื่อหลุดพ้นจากอุปาทานใน

สิ่งนั้นนั่นเอง นี่พูดให้ฟังหมด นี่ละเพราะฉะนั้นนี่ อันนี้ฉันพูดภายในแล้วนะ ดาหู
จุกกลืนกายใจแล้วนะ เพราะนั่นถ้าเข้าใจแล้ว เมื่อมีสติตั้งมั่นระลึกละสิ่งที่ถูกรู้ มีสมาธิตั้ง
มั่นไม่หลงไปเล่นในสิ่งที่ถูกรู้ เมื่อมีสติสมาธิตั้งมั่นแล้ว เมื่อระลึกละแล้ว เมื่อตั้งมั่นสมาธิตั้ง
มั่นไม่หลงไปเล่นในสิ่งที่ถูกรู้ มันก็จะหยิบสิ่งนั้นขึ้นมาวิจัยคืออะไร นั่นคือปัญญานั้นเอง
ก็จะเห็นความจริงของสิ่งที่ถูกรู้เป็นอะไร เห็นแต่รูปสักแต่ว่ารูป เวทนาสักเวทนา
สัญญาสักแต่ว่าสัญญา สังขารสักสังขาร วิญญาณสักวิญญาณ ไม่ใช่สัตว์บุคคลตัวตน
เราเขา เป็นแค่สิ่งหนึ่งเกิดขึ้นแล้วก็ดับไป ชั้น ๕ เกิดแล้วต้องดับหมด ไม่มีสิ่งใดเกิด
แล้วไม่ดับ เมื่อเกิดแล้วต้องดับหมด ชั้น ๕ ที่เที่ยงแท้ไม่มี เมื่อเห็นความจริงตรงนี้ว่า
ชั้น ๕ ทั้งหลายเกิดแล้วต้องดับหมด ชั้น ๕ ที่เที่ยงแท้ไม่มี มันจะถอนอุปาทานความ
ยึดมั่นถือมั่นในชั้น ๕ มันจะเห็นความจริงว่า ชั้น ๕ นี้ไปตามเหตุปัจจัย บังคับมัน
ไม่ได้ จะไม่ให้ดับก็ไม่ได้ จะให้เที่ยงก็ไม่ได้ จึงเป็นอนัตตา ไม่ใช่ของเรา ไม่ใช่เรา
ไม่ใช่ตัวตนของเรา ปล่อยวางมันไปตามสภาพของมัน จึงเห็นความไม่มีตัวตน ไม่มี
ความเป็นของกูตัวกูในชั้น ๕ นั่นคือทวิภูฏิกกับตัณหาอาศัยชั้น ๕ เกิดไม่ได้ นั่นละจึง
เป็นผู้พ้นจากกองทุกข์ เข้าใจยังละ มันจึงพ้นตรงนี้ ไม่ใช่พ้นตรงอื่นนะ พ้นอยู่ตรงนี้
นะ นั่นละปัญญาเห็นความจริงตามความเป็นจริงของชั้น ๕ ว่ามันไม่ใช่ของเรา ไม่ใช่
เรา ไม่ใช่ตัวตนของเรา จึงเรียกว่ายถากุศลญาณทัสสนะ ญาณะคือปัญญา ทัสสนะคือ
ความเห็น ยถากุศล ญาณะก็คือกุศลรูป มหากุศลรูปทั้ง ๔ หรือตัวธาตุ ยถาคือตามความเป็น
จริงของสิ่งนั้น จึงมีปัญญาเห็นตามความเป็นจริงของสิ่งนั้น เขาจึงเรียกว่า
ยถากุศลญาณทัสสนะ เมื่อเห็นตามความเป็นจริงของสิ่งนั้น นิพพิทาความเบื่อหน่าย
ความไม่อยากยินดีที่จะเอาจึงเกิดขึ้น วิราคะ ความจางคลายจากอุปาทานยึดมั่นถือมั่น
เห็นว่าชั้น ๕ เป็นของเราเป็นเราเป็นตัวตนของเราจึงจางคลายออก เมื่อจางคลายถึง
ที่สุด ก็ถึงวิมุตติหลุดพ้นนั่นเองที่พระพุทธเจ้าตรัสเอาไว้ นี่เป็นทางเดินของการปฏิบัติ
นี่พูดโดยย่อ เพราะฉะนั้นนี่ ถ้าเราเอาของกูตัวกูอยู่ ยังคิดอย่างนั้นคิดอย่างนี้ การคิด
การเห็นแบบนี้เป็นสิ่งที่น่ารังเกียจ เป็นสิ่งที่ผิดปกติ เป็นสิ่งที่ไม่ใช่สิ่งที่ปกติของวงนัก
ปฏิบัติ เข้าใจยังละ เพราะฉะนั้นให้เข้าใจ ไม่ใช่สิ่งที่ปกตินะ เป็นสิ่งที่ผิดปกตินะ
เพราะวงของนักปฏิบัติเขามุ่งพ้นจากกองทุกข์ เขาจึงวิจัยอยู่เรื่อยๆ ระมัดระวังจิตอยู่
ตลอดว่า จิตเรานั้นจะมีโลกมีโครมมีหลงครอบงำไหม ถ้ามีเขาพยายามแก้ไขทันที
ไม่ใช่ปล่อยออกมาผ่านไป ไม่ใช่อย่างไร การฟังธรรมการอะไรทุกอย่างเขามุ่งต่อการ

เอาประโยชน์ ฟังเพื่อจะให้เข้าใจธรรมทั้งหลาย เขามุ่งอยู่ตรงนั้นตลอด เพราะเขาต้องการปฏิบัติ การฟังที่มุ่งอย่างนั้นก็คือภาคปฏิบัตินั่นเอง ฟังแล้วไปให้โทษให้คะแนนผู้พูด อันนั้นไม่ใช่การปฏิบัติให้รู้ไว้ การฟังธรรมก็เป็นภาคปฏิบัติ เป็นการปฏิบัติธรรมอยู่นะ ไม่ใช่ไม่ฟังนะ มันเป็นการแสดงธรรมทางหูตลอด นี่ให้เข้าใจให้ถูกต้อง เพราะนั่นถ้าเรารู้ตัวเองว่าเราอยู่ตรงไหน ให้ปรับปรุงแก้ไขให้มันไปแนวเดียวกันซะ ให้มันเป็นกลุ่มเดียวกันซะ กลุ่มหงส์ก็ต้องอยู่หงส์ กลุ่มกาก็ต้องอยู่กา เขาเรียกกรรมจำแนกสัตว์ให้หยาบและประณีต ถ้ามันไม่อยู่กลุ่มเดียวกัน มันก็ต้องขัดข้อง ขัดเคืองกันทะเลาะเบาะแว้งกันเป็นธรรมดา เมื่อเกิดอย่างนั้นขึ้นก็ต้องแตกแยก นั่นคือกรรม มันเป็นธรรมดา เป็นกฎธรรมชาติอันหนึ่งคือกรรมนั่นเอง กรรมจำแนกสัตว์ให้หยาบและประณีต นี่ต่างหาก ทีนี้ใครจะไปอย่างไร ไปโดยสันโดษไปโดยวิถิกรรม หรือไปโดยค้นหา นี่มันจะดูตรงนี้ต่างหาก เพราะฉะนั้นเรามาทำที่นี่ เราไม่ได้มาด้วยค้นหา มาโดยธรรมะล้วนๆ มาโดยสภาวะธรรม มันจึงสมบูรณ์ของเขา เฮอะ มันไม่ได้มาด้วยการดิ้นรน มันมาด้วยความธรรมะมันให้มามันจึงสมบูรณ์ ทุกอย่างมันจึงสมบูรณ์หมด ไม่ว่าสถานที่ ไฟฟ้า น้ำประปา ช่าง อะไรต่างๆมันสมบูรณ์หมด มันรอไว้หมด แม้แต่ญาติโยมเหมือนกันเขาก็รอ เขาต้องการได้วัดปฏิบัติอยู่ใกล้ๆใช้ไหม มันสมบูรณ์หมดทุกอย่าง นั่นละคือธรรมะ ถ้าไปด้วยความดิ้นรนไปด้วยแสวงหาไปเพื่ออะไร นั่นไม่ใช่ธรรมะ นั่นเดินสมุทัย เหตุก็คือสมุทัย ผลก็คือต้องทุกข์ เพราะฉะนั้นทำอะไรทุกอย่างอย่าทำโดยค้นหา ให้ทำด้วยสติปัญญา ให้ทำด้วยสติปัญญา อย่าทำด้วยค้นหา ถ้าทำด้วยค้นหาผลคือทุกข์ ถ้าทำด้วยสติปัญญาผลคือนิโรธะ ให้อ่านตรงนี้ให้ออก จึงตรงกับที่พระพุทธเจ้าสอนเรื่องสัพปุริสธรรม ๗ ประการ ธรรมของสัตบุรุษ คือนักปราชญ์ คือผู้มีปัญญานั้นเอง คือพระอรหันต์นั่นเอง ให้รู้จักเหตุ ให้รู้จักผล เหตุอย่างนี้ทำให้ผลเกิดอย่างไร เหตุดีผลดี เหตุไม่ดีผลไม่ดี ให้รู้จักผล ผลนี้มาจากเหตุอะไร ผลดีมาจากเหตุดี ผลไม่ดีมาจากเหตุไม่ดี ให้รู้จักตน ให้รู้จักตนแต่ละสภาวะตอนนี้ตนมีหน้าที่อะไร เป็นนักบวช เพศภวonenักบวชเป็นอย่างไร ตอนนี้เราอายุจะ ๔๐ จะทำตัวเป็นเด็ก ๕ ขวบมันก็ผิดอีกล่ะ ไม่รู้จักตน ไม่รู้จักฐานะ ไม่รู้จักสมณเพศ เราจะไปเดินซื้อของเหมือนฆราวาสจ่ายนั้นก็ไม่ได้ มันไม่ใช่นิสัยของนักบวช ต้องสำรวมต้องระมัดระวัง ต้องเตือนตัวเองอยู่ตลอด ว่าเพศของเราเป็นอะไร นี่ให้ถูกสภาวะธรรมนั่นเอง ถ้าถูกสภาวะธรรมมันจะพอดีกับพอดีของเขาอยู่ตลอด เขาพร้อมมูลอยู่

ตลอด เป็นความพร้อมความสมบูรณ์ เขาเรียกว่ามรรคสมังคินันเอง สมบูรณ์ทั้ง ๘ ข้อ
รวมเป็นหนึ่งทันที เมื่อภายนอกสมบูรณ์ภายในก็สมบูรณ์เอง ไม่ต้องไปกลัวหรือกว่าจะ
ไม่ถึง หรือ ให้รู้จักวิถีสภาวะธรรม เขาจึงเรียกว่าให้รู้จักตน ให้รู้จักกาลเวลา กาลเวลานี้
ควรทำอะไร ไม่ใช่กาลเวลานี้ไปหลบนอนอยู่ในกุฏิ แล้วก็ไปคิดๆไป นั่นละตัวสมุทัย
ผิดละ กาลเวลานี้เราต้องสร้างบารมี เหมือนจะขึ้นที่สูง ก็เดินที่สูงนี้เหนื่อยนะครุณะ
เดินลงที่ต่ำนี้เบาสบายกว่านะ เคยเดินขึ้นที่สูงภูเขาใหม่ เหนื่อยใหม่ นั่นละต้องอาศัย
พลังใหม่ รถเหมือนกันจะเดินทางไกลต้องอาศัยน้ำมันใหม่ ถ้าน้ำมันหมดจอดใหม่
(จอดกะ) นั่นละคือความเห็นให้ตรงเหมือนกัน นี่คือการสั่งสอนตัวเองให้ตรง เราต้อง
รู้จักสั่งสมบารมีของเรา ความเสียสละนั่นเองเป็นบารมี เวลากลางคืนเป็นเวลาหลบเข้า
กุฏิก็ให้เข้ากุฏิ เอ็งไปภาวนาก็ภาวนาพิจารณาภายในใจเจ้าของ เวลานี้ต้องทำอะไร ต้อง
รู้จักเวลา เขาเรียกว่ารู้จักกาลเวลา เหมือนฉันทุคให้ฟัง หนังสือนิมนต์มาบ๊ีบ โยมต้องไป
ขอนแก่นไปโรงพยาบาลบ๊ีบ ฉันทุคเลยฉันทุคเอาไป แล้วท่านเจ้าคณะจังหวัดก็รอเซ็นเลย
เห็นใหม่ มันได้เวลาประจวบเหมาะพอดีพอดี แล้วไม่ต้องไปดูข้อมูลอะไรมาเลย
ท่านไม่ได้ดูอะไรสักอย่าง จึงพูดให้ฟัง นี่เขารู้จักกาลเวลา ๑.รู้จักเหตุ ๒.รู้จักผล ๓.
รู้จักตน ๔.รู้จักกาล ๕.รู้จักประมาณแล้วต้องประมาณ ไม่ว่าจะกินการอยู่ เครื่องใช้ไม้
สอย ที่อยู่ที่อยู่อาศัย ต้องรู้จักประมาณหมด เราอาศัยเพื่ออะไร ไม่ใช่ของกูตัวกูนะ ไม่ใช่
เพื่อดีเพื่อเด่นเพื่อสบายมากมายนะ เพื่อให้แค่อยู่ได้บำเพ็ญสมณธรรม นี่เขาจึงให้สวดใจ
ประณีสงขา โยๆ กับอัชชะ มะยาฯฯใหม่ เขาพูดถึงเสนาสนะใหม่ สวดไปอย่างนั้นเอง
แต่ไม่เอา นี่ข้อนี้ นี่ละให้รู้จักประมาณ การกินก็รู้จักประมาณ ให้รู้จักประมาณหมด
ต้องพิจารณาก่อนจึงบริโภคจึงจะรู้จักประมาณ เข้าใจยังละ รู้จักเหตุ รู้จักผล รู้จักตน
รู้จักกาล รู้จักประมาณ รู้จักบุคคลควรคบไม่ควรคบ คนพาลหรือบัณฑิต ถ้าพาลอย่าคบ
หลีกห่าง ถ้าบัณฑิตให้คบ เข้าใกล้ นี่ให้รู้จัก นี่ต้องรู้จัก ให้รู้จักประชุมชน ประชุมชน
สังคมนั้นบ้านเมืองนั้นเป็นอย่างไร เราไปเราจะวางตัวอย่างไรจะเข้ากับสังคม จะพูดจะ
ทำอะไรจะวางกิริยามารยาทอย่างไรให้เข้าต่อสังคมนั้น เขาถือกันอย่างไรให้รู้จัก นี่เขาเรียกว่า
รู้จักเหตุปัจจัยนั่นเอง ใน ๗ ข้อทั้งหมดก็คือให้รู้จักเหตุปัจจัยนั่นเอง ให้รู้จักทางมัชฌิมา
นั่นเอง เข้าใจยังละพูดให้ฟังทั้งหมดนี้ ถ้าไม่รู้จักพิจารณาอย่างนี้เราก็คือยณะติ ขาด
ปัญญา คือยณะติขาดปัญญา หัดพิจารณาบ่อยๆ เราเพศต่างจากคฤหัสถ์ เจตนาเรามาบวช
เพื่อพ้นจากกองทุกข์ เป็นเจตนาที่เป็นกุศลมหาศาล เป็นสิ่งที่หาได้ยาก การบวชนี้เป็น

สิ่งที่หาได้ยากพระพุทธรเจ้าตรีศไว้ เมื่อเราได้มาแล้วเราควรหรือที่จะประมาท เราควรหรือที่จะประมาท เราควรหรือที่จะประมาท เพราะนั่นการทำการพูดการคิดอะไรทุกอย่าง ต้องใช้สติปัญญาวินิจฉัยวิจัยตัวเองตลอด เตือนตัวเองตลอด จึงจะเป็นผู้ไม่ประมาท เข้าใจยังผู้ไม่ประมาทเป็นอย่างไร นี่ต้องให้มีพินิจพิจารณาตัวเองอยู่ตลอด จึงจะไม่ประมาท ไม่ใช่ฉันจะเดินจงกรมตั้งคือนอนอย่างนั้นแล้วเป็นผู้ไม่ประมาท ไม่ใช่ขณะตรงนั้นตัวโลภะ ก็ประมาทนั่นเอง เดินไปทุกก้าวก็ประมาททุกก้าว ทั้งคืบเลยแต่ก่อนเคยมีมาแล้ว เดินทุกก้าวก็ประมาททุกก้าว เพราะก้าวแต่ละก้าวเดินด้วยโลภะ ไม่ใช่เดินด้วยสติปัญญา ถ้าเดินด้วยสติปัญญาแต่ละก้าวผู้ไม่ประมาท ให้รู้จักแยกแยะเอาไว้ ไม่ใช่ไอ้คนนี้ความเพียรดีดี ไม่ใช่เพียรระนั้นนะ “วิริยนะ ทุกขะมัจเจติ จะล่วงทุกข์ได้เพราะความเพียร” หมายความว่า อย่างเช่น เราจะมาจากกรุงเทพจะมาขอนแก่น เมื่อรถหันหน้ามาถนนมิตรภาพเข้าสู่ขอนแก่น เพียรวิ่งเท่าไรก็ถึงขอนแก่นเร็วเท่านั้น แต่ถ้านั้นหันหน้าไประยอง เพียรวิ่งเท่าไรก็ไกลขอนแก่นมากเท่านั้น เข้าใจยัง เพราะนั่นพุทธพจน์บทนี้ว่า “วิริยนะ ทุกขะมัจเจติ จะล่วงทุกข์ได้เพราะความเพียร” นั่นต้องมีองค์ประกอบคือสัมมาทิฐิ ความเห็นชอบแล้ว สัมมาสังกัปปะชอบแล้ว การประพฤติ การทำความเห็น การตั้งตนไว้ชอบแล้ว แล้วก็มุ่งพิจารณาธรรมอยู่ตลอด นั่นละจึงจะล่วงทุกข์ได้เพราะความเพียร ถ้าไม่มีตรงนั้นจะไปเพียรอย่างไร อย่างเพียรด้วยโลภะ เดินอยู่ตลอดทั้งวันทั้งคืนมันก็ไม่บรรลุนิพพาน มันก็เหมือนไปทางระยองยิ่งไกล ให้รู้จักเอาไว้ พุทธพจน์บทนี้จะสัมฤทธิ์ผลได้นั้นคือต้องมีองค์ประกอบ คือทิศทาง ทุกอย่างมรรคองค์ ๘ ต้องมีแล้ว จึงจะเป็นสัมมาวายามะ จึงจะเป็นปธาน ๔ เท่านั้นนะ ให้รู้จักเอาไว้ ฉันพูดให้ฟังหมดแล้วนะ แยกแยะเหตุผล เหตุปัจจัย องค์ประกอบให้ฟังหมดแล้วนี้ ที่มันปฏิบัติไม่ก้าวหน้ากันไม่ใช่ไม่เพียรกันนะ แต่ไม่ได้ธรรมะเพราะอะไร เพราะบางทีก็เดินไปไอ้อวดเขา บางทีก็ไปเดินกู่จะเอาให้สำเร็จวันนี้ นั่นไม่ใช่ความเพียร “วิริยนะ ทุกขะมัจเจติ” อันนั้นเป็นความเพียรเพื่อความทุกข์ คือสมุทัยนั่นเอง การเดินสมุทัยนั่นเองให้รู้จักเอาไว้ คำว่าความเพียรนี้ต้องเป็นปกติประจำวัน จะเดินจะคู่จะเหยียดจะอะไรเป็นปกติ มีสติพินิจพิจารณา มีเจตนาที่ถูกต้อง มีความเห็นที่ถูกต้อง ความเห็นที่ตรง มันจะค่อยๆ ไปของมัน เหมือนน้ำซับน้ำซึม ค่อยเห็น ค่อยเห็น จุดนั้นจุดนี้ ค่อยเข้าใจ ค่อยเบา ค่อยโล่ง โล่งไป จุดไหนติดข้องมันก็จะเห็น เห็นมันเห็นทั้งการติดข้องเห็นทั้งการละออกไป มันจะค่อยๆ เบาไปเรื่อยๆ นั่นละคือถูกต้อง เป็น Curve

ขึ้นไม่ใช่ Curve ขาลง ให้อู้จักเอาไว้ เพราะฉะนั้นถ้าไม่รู้จักองค์ประกอบเหล่านี้ ทำไปก็เลยหลงเข้าใจผิดเห็นผิด แล้วก็เลยไปสำคัญตนว่ากูเป็นนักปฏิบัติ กูเหนือกว่าปรียติ ก็เลยผิดทั้งเพเลย ต่ำกว่าปรียติ ปรียติเขายังถูกต้อง เรามันผิดเพราะอะไร เพราะเห็นผิด ตั้งตนไว้ไม่ชอบ ทำความเห็นไม่ตรง ให้อู้เหตุมันอยู่ตรงนี้ แก้อไขซะ จึงจะเป็นวิริยณะ ทุกขะมัจเจติ เท่านั้นล่ะนะวันนี้แนะนำให้อูไปขบคิดพิจารณา ทำความเห็นให้ตรง ทำความเห็นให้ตรง เท่านั้นล่ะ ตั้งตนไว้ชอบ.